

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เพื่อให้ประเทศสามารถพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้โดยลสมความ มุ่งหมายในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เน้นถึงการเร่งรัดพัฒนาปัจจัย หลายอย่างอันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการพัฒนา คือ การจัดสรรทรัพยากร การเงินและการส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยมีทรัพยากรทางการเงินค่อนข้างจำกัด แต่มีทรัพยากรมนุษย์อย่างเพียงพอ ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ให้ได้อย่างเต็มที่ หากกล่าวโดยสรุปการดำเนินงานพัฒนาของประเทศไทยจะสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร เป็นสำคัญ¹ แต่การที่จะให้ประชากรมีคุณภาพนั้นจะต้องให้ประชากรของประเทศมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจเสียก่อน จึงจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ดังนั้นบริการสาธารณสุขจึงเป็นบริการที่จำเป็นสำหรับประชาชนในอันที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บ พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้แข็งแรงอยู่เสมอ รัฐบาลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณสุขจึงได้จัดไว้เป็นลำดับสำคัญในแผนพัฒนาประเทศทุกแผน ดังที่ อัมพร มีสุข กล่าวว่

---

¹วัลลภา ชาติประเสริฐ, "แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติด้านการผลิตบุคลากรสาธารณสุข," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 27 - 30 (ตุลาคม 2515), หน้า 57.

สุขภาพอนามัยทั้งทางกายและจิตใจของสมาชิกในสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่ง หากขาดสิ่งนี้แล้วไซ้ร ความต้องการคนอื่น ๆ ในชีวิตก็ไม่มีความหมาย และไม่สามารถพัฒนาคนอื่นได้เลย ดังนั้นในแผนพัฒนาประเทศทุกแผน **รัฐบาลจึง** ให้ความสำคัญเรื่องการให้บริการทางการแพทย์ และสาธารณสุขแก่ประชาชนไว้ในลำดับความสำคัญ¹

แต่การดำเนินงานด้านบริการสาธารณสุขที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะบริการสาธารณสุขของรัฐที่มีอยู่สามารถให้บริการถึงมือประชาชนได้เพียงประมาณร้อยละ 15 เท่านั้น ประชาชนประมาณร้อยละ 51 เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยจะต้องรับบริการจากเอกชน ตลอดจนแพทย์แผนโบราณและหมอไสยศาสตร์²

การจัดบริการสาธารณสุขโดยเฉพาะด้านการรักษาพยาบาลนั้นไม่เพียงพอ ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนเตียงต่อจำนวนประชากร และจำนวนแพทย์พยาบาลต่อจำนวนประชากรดังนี้

จำนวนเตียง :	จำนวนประชากร	ส่วนกลาง	=	1	:	260
		ส่วนภูมิภาค	=	1	:	844
จำนวนแพทย์ :	จำนวนประชากร	ส่วนกลาง	=	1	:	1,204
		ส่วนภูมิภาค	=	1	:	19,110
จำนวนพยาบาล :	จำนวนประชากร	ส่วนกลาง	=	1	:	543
		ส่วนภูมิภาค	=	1	:	6,271 ³

¹ อัมพร มีสุข, "พยาบาลกับการพัฒนาสังคม," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 27-30 (ตุลาคม 2516), หน้า 17.

² สำนักนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : บริษัทตะวันนา จำกัด, 2520), หน้า 20.

³ กระทรวงสาธารณสุข, สำนักปลัดกระทรวง กองสถิติสาธารณสุข, 2516.

จะเห็นว่าการจัดบริการสาธารณสุขของรัฐยังไม่สามารถจัดให้เพียงพอได้ เนื่องจากการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ทุกระดับ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในสถานการรักษาพยาบาล ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 จึงได้เน้นเรื่องการจัดบริการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอแก่ความต้องการบริการด้านนี้โดยแก้ปัญหาการขาดแคลนเจ้าหน้าที่¹ นั่นคือรวมถึงการแก้ปัญหาขาดแคลนพยาบาลด้วย เนื่องจากพยาบาลได้รับการพิจารณาจากทุกฝ่ายในรายงานสาธารณสุขว่าเป็นบุคลากรสาธารณสุขที่มีความสำคัญยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาสาธารณสุข ตลอดจนพิทักษ์รักษาสุขภาพอนามัยของประชาชาติ บทบาทของพยาบาลที่มีอยู่ในระบบงานสาธารณสุขนั้น มีอยู่ทั้งในเรื่องการบริหารงานและเรื่องการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ทั้งนี้ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะในอดีตหรือปัจจุบันเท่านั้น แต่จะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และมีบทบาทกว้างขวางขึ้นในการแก้ปัญหาสาธารณสุขในอนาคต²

ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลนั้น รัฐได้พยายามแก้ไขโดยสนับสนุนให้มีบริการขยายสถาบันการผลิตพยาบาลที่มีอยู่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและสนับสนุนทางการเงินแก่สถาบันผลิตพยาบาลอื่น ๆ นอกสังกัดกระทรวง ดังจะเห็นได้จากสถิติการผลิตที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับทุกปี ดังนี้

พ.ศ. 2511	ผลิตได้	817 คน
พ.ศ. 2512	ผลิตได้	867 คน
พ.ศ. 2513	ผลิตได้	982 คน
พ.ศ. 2514	ผลิตได้	1,004 คน

¹สำนักนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4, หน้า 63.

²อมร นนทสุต, "พยาบาลกับแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 4," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 27-30 (ตุลาคม 2516), หน้า 21.

พ.ศ. 2515	ผลิตโค	1,101 คน
พ.ศ. 2516	ผลิตโค	1,103 คน
พ.ศ. 2517	ผลิตโค	1,259 คน
พ.ศ. 2518	ผลิตโค	1,288 คน ¹

ถึงแม้ว่ารัฐโคพยายามผลิตพยาบาลเพิ่มขึ้น แต่จำนวนพยาบาลยังไม่เพียงพอ เนื่องจาก

1. อัตราการเพิ่มของประชากรยังสูง คือ ร้อยละ 2.7 ในปี 2519² การบริการสาธารณสุขจึงต้องขยายขอบเขตออกไป ทำให้ต้องการบุคลากรพยาบาลเพิ่มขึ้นอีก
2. การขาดแคลนแพทย์ดังกล่าวแล้ว บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลจำเป็นต้องขยายให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการคานอานามัยของสังคม จึงต้องการจำนวนพยาบาลเพิ่มขึ้น

เมื่อจำนวนพยาบาลไม่เพียงพอ ทำให้พยาบาลต้องทำงานเพิ่มขึ้นอีกตามลำดับของออกทน เสียสละความสุขส่วนตน เพราะตามปกติงานพยาบาลเป็นงานหนักมีความรับผิดชอบสูงอยู่แล้ว และบริการพยาบาลเป็นบริการที่จัดให้มีขึ้น 24 ชั่วโมงต่อวัน และ 365 วันต่อปี³ นอกจากนี้พยาบาลยังต้องเสี่ยงต่อการเกิดโรค แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ยังไม่เหมาะสม การก้าวหน้าในงานและโอกาสที่จะศึกษาต่อนอ ย ถึงที่ ละมอม ศรีจันทร์พานิช โคทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการทำงาน

¹ กระทรวงสาธารณสุข, กองการพยาบาล ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพยาบาล (2518-2519), หน้า 27.

² สำนักนายกรัฐมนตรี, คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 หน้า 112.

³ J. Owen, Modern Concepts of Hospital Administration, (Philadelphia : W.B. Saunders, 1962), p.369 อ้างใน พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, "องค์การพยาบาล ตอนที่ 2," วารสารพยาบาล 24(ตุลาคม 2518) : 237.

ของพยาบาลในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ระดับกอง ในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี พบว่า งานพยาบาลเป็นงานหนัก ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน แต่ไม่มีอำนาจจริงในงานที่รับผิดชอบ สภาพแวดล้อมของที่ทำงานและที่พักส่วนใหญ่แออัด การบริการการเจ็บป่วยของพยาบาลยังอยู่ในลักษณะที่ไม่ดีพอ เงินเดือนเมื่อเปรียบเทียบกับภาระเสี่ยงต่อการเกิดโรค ประโยชน์เกื้อกูลและสิทธิพิเศษในการรักษาพยาบาลตนเองและครอบครัวอยู่ในลักษณะที่พอควร ความก้าวหน้า จำนวนตำแหน่งในการก้าวหน้ามีจำกัด โอกาสที่จะศึกษาต่อถึงแม้จะมีบ้างก็ไม่สอดคล้องกับตำแหน่งที่จะบรรจุ¹ และ สมศรี ณ ระนอง ได้ศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับวิชาชีพ ผลปรากฏว่า พยาบาลส่วนใหญ่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพพยาบาล และจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน พบว่างานพยาบาลเป็นงานหนักทั้งกายและใจ ต้องอดทนเสี่ยงต่อความสุขส่วนตัว เสี่ยงต่อการเกิดโรค ก้าวหน้ายาก แต่การที่ยังคงปฏิบัติงานพยาบาลต่อไปนั้น อาจจะเนื่องมาจากไม่ว่างงานอะไร หรืออยู่ที่ไหนก็ตาม ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเป็นพยาบาลได้ หรือเมื่อเรียนมาแล้ว ก็ควรทำประโยชน์ต่อสังคม เพื่อเป็นบุญกุศลต่อไป²

อนึ่งการบริหารงานทำให้พยาบาลขาดอิสระ ไม่มีอำนาจรับผิดชอบงานเต็มที่ ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ทำให้พยาบาลไม่มีกำลังใจที่จะทำงานต่อไป ดังที่ สุธีรา อายุวัฒน์ ใจซอกคิดว่า "ปัจจัยที่มีอิทธิพลและยั่วให้พยาบาลไทยไปสหรัฐอเมริกามากที่สุดอันหนึ่งคือ เหตุผลเกี่ยวกับระบบการบริหารทำให้พยาบาลไม่ชอบที่จะทำงานในประเทศไทย"³

¹ละม่อม ศรีจันทร์พานิช, "สภาพการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ระดับกองในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี" (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2511).

²สมศรี ณ ระนอง, "ความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับวิชาชีพ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2515).

³สุธีรา อายุวัฒน์, "พยาบาลไทยไปทำงานต่างประเทศกับปัญหาการขาดแคลนพยาบาล," วารสารพยาบาล 21 (ตุลาคม 2515) : 66.

ดังนั้นเมื่อมีความกดดันต่าง ๆ รอบด้าน ใ้แก่ งานหนัก มีความรับผิดชอบมาก แต่ไม่มีอำนาจเต็มที่ ต้องเสี่ยงต่อการเกิดโรค ค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกื้อกูลยังไม่เหมาะสม การก้าวหน้าในงานและโอกาสที่จะศึกษาทอนอย และการบริหารงานไม่เหมาะสม จึงเป็นสาเหตุให้พยาบาลเกิดความไม่พึงพอใจในปัจจุบันเหล่านี้ จึงหันไปประกอบอาชีพอื่นซึ่งงานไม่หนัก ไม่ต้องเสี่ยงต่อการเกิดโรค ค่าตอบแทนและสวัสดิการดีกว่า บางคนได้เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ประคอง อินทรมบัติ ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของพยาบาลต่อการไปประกอบอาชีพต่างประเทศ พบว่า พยาบาลร้อยละ 82.88 ต้องการไปประกอบอาชีพต่างประเทศ¹ ควบเห่เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การขาดแคลนพยาบาลนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

การแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มปริมาณการผลิตเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการใช้บุคลากรพยาบาลให้เกิดประโยชน์ที่สุด ให้อยู่ในระบบนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ และให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือผู้บริหารควรได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงระบบบริหารงาน สภาพการทำงาน ปัจจุบันต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพยาบาล เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างดีที่สุด ประหยัดที่สุด และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในงานของตนแล้ว เขาจะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เต็มกำลังความสามารถควบความกระตือรือร้นและขยันหมั่นเพียร ดังนั้นผู้บริหารที่ดีนั้นไม่ควรจะมุ่งหวังแต่ให้ไ้คนลงงานที่มีปริมาณสูง เป็นที่พอใจเท่านั้น หากแต่จะมุ่งใหญ่ปฏิบัติงานทุกคนเกิดความพึงพอใจในงาน มีความรักหนวยงาน ทำงานควบความเต็มใจ มีน้ำใจและปฏิบัติต่อกันอย่างอบอุ่นอีกควบ ความพึงพอใจและทัศนคติ

¹ ประคอง อินทรมบัติ, "ความคิดเห็นของพยาบาลต่อการไปประกอบอาชีพต่างประเทศ" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

ที่ตีตั้งกลาวนี้นิยมเกิดขึ้นได้ในตัวบุคคลโดยไมยากนัก หากมีแรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้น¹ พอล พิกอร์ และ ชาร์ล เอ.ไมเออร์ส (Paul Pigors and Charles A. Myers) กล่าวหา จากการศึกษาหลายครั้งพอสรุปได้ว่า "ถ้าปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานสูง ยอมนำไปสู่ผลงานสูง ตรงกันข้าม ผลงานสูงยอมทำให้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงานสูงควย"²

ควยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของรัฐทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการปรับปรุงการบริหารงานบุคลากรในหน่วยงานของตน เพื่อดึงดูดพยาบาลให้ทำงานในหน่วยงาน ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนพยาบาล อันเป็นผลให้รัฐสามารถปรับปรุงขยายการบริการสาธารณสุขสู่ให้ เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สสำรวจความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ
2. เปรียบเทียบความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เป็นโรงพยาบาลของรัฐ
3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในงานของพยาบาลหัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ

¹สมคิด รักษาสิทธิ์, "การบำรุงขวัญ : ภารกิจสำคัญของนักบริหาร," วารสารพยาบาล 26 (มกราคม 2520) : 3.

² Paul Pigors, and Charles A. Myers, Personnel Administration, 7th.ed., (New York : McGraw-Hill Company, 1973), p. 15.

ปัญหา

1. พยาบาลที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลของรัฐมีความพึงพอใจในงานหรือไม่
2. พยาบาลที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความพึงพอใจในงานแตกต่างกันหรือไม่
3. พยาบาลหัวหน้าตึกกับพยาบาลประจำการมีความพึงพอใจในงานแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐมีความพึงพอใจเป็นไปในเชิงนิมิตกับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ หน่วยงาน ลักษณะงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม
2. พยาบาลในส่วนกลางมีความพึงพอใจในงานมากกว่าพยาบาลในส่วนภูมิภาค
3. พยาบาลหัวหน้าตึกมีความพึงพอใจงานมากกว่าพยาบาลประจำการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
  - ก. เป็นพยาบาลระดับวิชาชีพที่ให้บริการแก่ผู้ป่วยในโรงพยาบาลทั่วไปซึ่งเป็นโรงพยาบาลของรัฐทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
  - ข. เป็นพยาบาลที่ทำหน้าที่หัวหน้าตึกและพยาบาลประจำการ ซึ่งทำงานในโรงพยาบาลแห่งนั้นอย่างน้อย 1 ปี
2. ใช้แบบสำรวจเพื่อประเมินความพึงพอใจในงานของพยาบาล ซึ่ง เก็บมศรทองสวัสดิ์ ใ้ดสร้างไว้ในปีการศึกษา 2518

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารในโรงพยาบาลของรัฐ ได้ตระหนักถึงความพึงพอใจในงานของพยาบาล
2. เพื่อใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีผลสะท้อนไปถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วย
3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารโรงพยาบาลของรัฐในการบำรุงขวัญและจูงใจสวัสดิการแก่พยาบาลในหน่วยงานของตน เพื่อคงคุณภาพการให้ทำงานในหน่วยงาน

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกของพยาบาลที่มีต่องาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ เกี่ยวกับหน่วยงาน ลักษณะงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม

ความไม่พึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกในทางลบของพยาบาลที่มีต่องาน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ เกี่ยวกับหน่วยงาน ลักษณะงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม

หน่วยงาน หมายถึง สถาบันหรือโรงพยาบาลซึ่งประกอบด้วย คน หน้าที่การงาน มีการจัดระบบให้อิทธิกรรรมต่าง ๆ มีความสมดุลย์กัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามแบบที่วางไว้

ลักษณะงาน หมายถึง ขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลทั้งที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลโดยตรงและไม่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง การติดต่อ การทำงานร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างพยาบาลกับเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ป่วย และบุคคลอื่น ๆ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ เช่น เงิน สวัสดิการ ชีวิตส่วนตัว เป็นต้น

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลในระดับประกาศนียบัตร อนุปริญญา หรือปริญญา และโคเซ็นไบประกอบโรคศิลป์แล้ว

โรงพยาบาล หมายถึง สถานที่ที่ให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

โรงพยาบาลของรัฐ หมายถึง โรงพยาบาลที่ตั้งขึ้นด้วยเงินทุนของรัฐบาล เทศบาล หรือองค์การกุศล โรงพยาบาลเหล่านี้ไม่มีขอบเขตจำกัดว่าจะให้บริการแก่บุคคลกลุ่มใดโดยเฉพาะ แต่เป็นบริการที่เปิดทั่วไป แก่บุคคลทุกประเภท ประกอบกับการบริการจากประชาชนผู้สนใจ เป็นการช่วยให้โรงพยาบาลเหล่านี้บริการประชาชนทั่วไปได้ตามความเหมาะสม

พยาบาลประจำการ หมายถึง พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยต่าง ๆ ใดแก่ หอผู้ป่วยอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติรีเวช กุมารเวชกรรม ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยตรง

หัวหน้าตึก หมายถึง พยาบาลผู้บริหารงานในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานที่ให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยตรง มีหน้าที่วางแผนงานประจำวัน สั่งการ มอบหมายงาน ตลอดจนนิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากรพยาบาลระดับต่าง ๆ ตามลักษณะในหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยรับนโยบายการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาในระดับที่เหนือขึ้นไป

แบบสำรวจเพื่อประเมินความพึงพอใจในงาน หมายถึง แบบสำรวจซึ่ง
เตรียมศร ทองสวัสดิ์ ไคสร่างไว้ในปีการศึกษา 2518 ซึ่งมีขอรายการทั้งหมด 67 ขอ
ซึ่งแบ่งตามองค์ประกอบของความพึงพอใจดังนี้ (1) หน่วยงาน 18 ขอรายการ
(2) ลักษณะงาน 18 ขอรายการ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 18 ขอรายการ
(4) สิ่งแวดล้อม 13 ขอรายการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย